

Богдан КУЛИНИЧ

аспірант,
кафедра історії та культури України,
Університет Г.Сковороди в Переяславі
(Переяслав, Україна), bkulynychiphone@icloud.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4961-9934>

Валентин ЛАЗУРЕНКО

доктор історичних наук, професор,
професор кафедри історії та права,
Черкаський державний технологічний університет
(Черкаси, Україна), v.lazurenko76@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4907-9966>

Історія українського паролімпійського спорту в електронних медіа: рівень інформативності та репрезентативності

DOI: 10.15407/uhj2021.01.190

УДК: 796.034-056.26(100)(091)

Анотація. Стаття присвячена висвітленню в українських електронних, передусім спортивних, засобах масової інформації історії та становлення паролімпійського спорту в Україні. **Мета** – з'ясувати роль електронних спортивних засобів масової інформації у висвітленні історії та становлення паролімпійського спорту України. **Наукові підходи.** Методологічні засади системного аналізу і метод контент-аналізу складають інструментарій розвідки. Наукова новизна визначається залученням та опрацюванням широкого кола електронних ресурсів спортивної преси, що дало змогу з'ясувати рівень їх інформативності та зробити висновок щодо значення як джерела інформації для дослідження історії паролімпійського спорту. **Основні результати дослідження.** За наслідками аналізу українських електронних спортивних засобів масової інформації автори відзначають їх зростаючу роль у вивченні історії та популяризації паролімпійського руху в Україні. Започатковані в 1990-х рр. електронні спортивні медіа на сьогодні стали важливим джерелом дослідження цієї наукової проблеми. Тема паролімпійського спорту посідає помітне місце на спортивних веб-сайтах, передусім Національного олімпійського комітету України та Національного комітету спорту інвалідів України, а також інших, в тому числі регіональних електронних ресурсів. Зроблено висновок про важливість онлайн-медіа як історичного джерела при дослідженні історії спорту для людей із фізичними обмеженнями.

Ключові слова: паролімпійський спорт, спортивна преса, історія спорту, онлайн-медіа.

На сучасному етапі розвитку людства відбувається усвідомлення і розуміння того, що фізична культура і спорт має значний вплив на розумовий, фізичний і духовний розвиток людей. Одним із ключових напрямків удосконалення фізичної культури є розвиток паролімпійського спорту, до якого долучаються люди з фізичними обмеженнями, що сприяє утвердженню в суспільстві засад інклюзивності.

У вивченні історії та популяризації паролімпійського руху в Україні важливу роль відіграють електронні спортивні медіа, розвиток яких розпочався у 1990-х рр., і на сьогодні вони не тільки утвердилися як дієвий засіб масової інформації, а й

стали джерелом дослідження історії спорту. Тому використання ресурсів спортивних онлайн-медіа у дослідженні історії спорту і, зокрема паралімпійського, набуває значного поширення, що надає проблемі висвітлення теми особливої актуальності.

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить, що тема висвітлення історії спорту та окремих його видів у спортивних електронних медіа лише останнім часом почала привертати увагу. Так, однією з перших до теми висвітлення спорту інвалідів у періодичній пресі України звернулася М.Дерепа, однак її розвідки стосувалися переважно друкованих ЗМІ кінця 1990-х рр.¹ А.Волобуєва і О.Петрик у своїй праці, не торкаючись історичного аспекту, досліджують особливості висвітлення кіберспорту в електронних спортивних медіа². Однак у більшості наукових розробок поки що увага приділяється переважно становленню та розвитку власне інтернет-журналістики, при цьому з поля зору випадає змістова складова проблеми. Історії розвитку різних форм інформаційної підтримки спорту присвячена праця А.Гусева³. Тенденції становлення та перспективи розвитку інтернет-журналістики в Україні досліджували І.Артамонова⁴, Т.Гришина⁵.

Що ж стосується дослідження висвітлення в інтернет-медіа історії паралімпійського спорту в Україні, то ця проблема ще чекає свого всебічного наукового вивчення. Саме цим зумовлена основна мета статті, яка полягає у з'ясуванні ролі електронних спортивних засобів масової інформації у висвітленні історії та становлення паралімпійського спорту України. Пропонована стаття є однією з перших спроб наукового вивчення історії та становлення паралімпійського спорту України за матеріалами електронних спортивних засобів масової інформації. Науковий аналіз особливостей цього процесу практично відсутній в історичній площині, і лише останнім часом ця проблематика почала привертати увагу дослідників. Висвітленню в електронних спортивних медіа України становлення та розвитку паралімпійського спорту початку ХХІ ст., з'ясуванню їх репрезентативності й інформативності і присвячене пропоноване дослідження. Сучасні наукові підходи, зокрема методологічні засади системного аналізу й метод контент-аналізу, складають інструментарій розвідки.

Розвиток електронних засобів масової інформації в Україні розпочався у середині 1990-х рр. Тоді ж для їх визначення почав застосовуватися термін «нові медіа» («сучасні медіа», «мас-медіа»), який позначає відмінності нових форм комунікації від традиційних, як правило друкованих засобів масової інформації. Головна їх відмінність полягає в тому, що електронні медіа для передавання, зберігання та відтворення інформації використовують інтернет-мережу і цифрові носії. Досліджуючи вплив інтернету як засобу масової комунікації на формування нової інформаційної культури в Україні, Т.Гришина зазначає, що «вже сьогодні мережа відіграє роль нового засобу масової комунікації поряд із пресою, радіо і телебаченням, виконуючи відповідні функції в суспільстві»⁶. Цю думку підтримує і С.Горова, підкреслюючи, що інформація електронних ЗМІ «має істотне значення як літопис життя суспільства і в цій якості представляє інтерес для дослідників: істориків, політологів»⁷.

¹ Дерепан М.С. Освещение спорта инвалидов в периодической печати Украины // IV Международный научный конгресс «Олимпийский спорт и спорт для всех: проблемы здоровья, рекреации, спортивной медицины и реабилитации». – К., 2000. – С.601.

² Волобуєва А., Петрик О. Особливості висвітлення кіберспорту в електронних спортивних медіа // Образ. – Вип.2(28). – Суми, 2018. – С.69–77.

³ Гусев А.В. Історія та функціонально-типологічні особливості спортивної медіа комунікації: Дис. ... канд. наук. 27.00.04 – теорія та історія журналістики. – Дніпропетровськ, 2016. – 194 с.

⁴ Артамонова І.М. Тенденції становлення та перспективи розвитку інтернет-журналістики в Україні. – Донецьк, 2009. – 416 с.

⁵ Гришина Т.А., Рыбакова І.В. Соціально-психологічний вплив інтернету як засобу масової комунікації на формування нової інформаційної культури особистості в Україні // Держава та регіони: Серія «Гуманітарні науки». – 2014. – №1/2. – С.89–94.

⁶ Там само. – С.89.

⁷ Горова С. Електронна преса як складова комплектування сучасних бібліотек // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. – Вип.32. – К., 2011. – С.316–327.

У зв'язку з поширенням нових технологій друкованим засобам масової інформації стає дедалі складніше виходити у традиційному форматі і важче – втримувати свою аудиторію. Натомість реальністю стала цифрова трансформація друкованої преси, оскільки інтернет позбавляє її колишніх позицій. Тому друковані спортивні видання змушені припиняти існування або ж повністю переходити на електронний ресурс.

Показовою щодо цього є доля «Спортивної газети», яка впродовж шести десятиліть була головним спеціалізованим спортивним виданням України. До розпаду СРСР вона мала 600-тисячний тираж і величезну популярність. Однак у 1990-х рр. газета ввійшла у смугу кризи, спричиненої неготовністю редакції працювати в нових умовах, конкурувати (зокрема за читача) та вирішувати фінансові проблеми. І, врешті, у жовтні 2008 р. вийшов фінальний номер цього видання⁸. Останньою друкованою спортивною газетою в нашій країні став «Спорт-Експрес в Україні». Улітку 2019 р. редакція повідомила, що переходить на роботу суто в електронному форматі. У заяві зазначалося: «Постійний розвиток інформаційних технологій ставить сучасні ЗМІ перед новими викликами. Відходять у минуле старі принципи подачі оперативної інформації, набувають актуальності інші. [...] Повідомляємо вам, що з 1 серпня паперова версія газети припиняє своє існування»⁹.

У контексті трансформаційних процесів розвиваються й ті електронні спортивні засоби масової інформації, в яких знаходить висвітлення історія та становлення паралімпійського спорту в Україні. Передусім як важливе джерело інформації про паралімпійський спорт в Україні та його історію розглядаємо сайти – сукупність доступних в Мережі веб-сторінок, котрі об'єднані як за змістом, так і за навігацією під єдиним доменним ім'ям. Зокрема значну увагу проблемам паралімпійського спорту приділено на сайті Міністерства молоді та спорту України, де виокремлено розділ «Інваспорт» (Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів). Починаючи з 2016 р., сайт систематично публікує всебічну інформацію і звіти про роботу «Інваспорту», формуючи у хронологічній послідовності своєрідний літопис паралімпійського руху України. Матеріали сайту дають змогу відтворити історію паралімпійського спорту досліджуваного періоду. Так, опублікований 3 березня 2017 р. звіт про роботу «Інваспорту» за 2016 р. містить інформацію про те, що за підсумками участі у XV літніх Паралімпійських іграх 2016 р. спортсмени-паралімпійці здобули 117 медалей, з яких 41 золота, 37 срібних, 39 бронзових, посіли третє місце за кількістю нагород та встановили 109 рекордів (22 світу, 33 паралімпійських, 54 рекорди Європи), що є найкращим результатом за всю історію літніх Паралімпійських ігор.

Упродовж 2016 р. спортсмени з інвалідністю взяли участь у 73 міжнародних змаганнях, на яких здобули 525 медалей (227 золотих, 153 срібних, 145 бронзових). Понад 600 масових фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів було проведено у 2016 р. регіональними центрами «Інваспорту», на організацію та реалізацію яких із місцевих бюджетів було витрачено 1,9 млн грн.

У 2016 р. українським спортсменам з інвалідністю та їхнім тренерам було присвоєно спортивні звання: заслужений тренер України – 15; заслужений майстер спорту України – 18; майстер спорту України міжнародного класу – 60; майстер спорту України – 67 особам.

Сайт інформує користувачів про законодавчу базу паралімпійського спорту, структуру системи «Інваспорт», календарний план заходів серед осіб з інвалідністю, єдину спортивну класифікацію України з видів спорту осіб з інвалідністю, склад

⁸ Десятиліття без «Спортивної газети» [Електронний ресурс]: <https://www.upl.ua/ua/news/view/2508>

⁹ Газета «Спорт-Експрес в Україні» припиняє існування [Електронний ресурс]: <https://sport.ua/uk/news/452516-gazeta-sport-ekspres-v-ukraine-prekrashchaet-sushchestvovanie>

національних збірних команд з видів спорту та результати їх участі у міжнародних змаганнях, Паралімпійських та Дефлімпійських іграх¹⁰.

За матеріалами сайту з'ясуємо, що активно використовувати можливості електронних засобів масової інформації для висвітлення паралімпійського спорту та його історії розпочали саме організаційні структури цього виду спорту. Передусім до використання електронних ресурсів звернулися утворений 1992 р. Національний комітет спорту інвалідів України та утворений 1993 р. Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». Різномісна інформація про історію паралімпійського спорту розміщувалася на сайтах цих організацій. Так, ґрунтовна підбірка матеріалів про історію участі України в зимових Паралімпійських іграх у 2018 р. розміщена на сайті Національного комітету спорту інвалідів України. Зазначено, що становлення зимових паралімпійських видів спорту в нашій країні розпочалося 1993 р. одночасно з формуванням системи спорту осіб з інвалідністю. А вже в 1994 р. представники українського паралімпійського руху побували на Паралімпійських іграх у Ліллегаммері, де вперше познайомилися із зимовими видами спорту та їх специфікою.

Офіційний дебют збірної команди України у зимових видах спорту, за інформацією сайту, відбувся на VII зимових Паралімпійських іграх 1998 р. в японському місті Нагано, де українські спортсмени вибороли 3 золотих, 2 срібних і 4 бронзових медалі. Згаданий сайт Національного комітету спорту інвалідів України детально інформує користувачів про участь та здобутки збірної команди України на наступних зимових Паралімпійських іграх: зазначено склад команд і кількість завойованих медалей.

Значно підсилює історичну складову інформаційного наповнення сайту Національного комітету спорту інвалідів України віднедавна започаткований розділ «Паралімпійський рух» із рубриками «Паралімпійські літні ігри» та «Паралімпійські зимові ігри». У них подається системна інформація про участь збірної України в XV Паралімпійських іграх, які відбувалися в Ріо-де-Жанейро 7–18 вересня 2016 р. та XII зимові Паралімпійські ігри – 9–18 березня 2018 р. в Пьонгчангу. На сьогодні вміщені у розділі матеріали є одним з найповніших електронних джерел з історії участі українських спортсменів у останніх паралімпійських літніх і зимових іграх. Їх цінність полягає в тому, що вони містять всебічну довідкову інформацію про збірну команду України, щоденну і фахово коментовану хроніку змагань (календар, результати) в розрізі видів спорту за участі українських паралімпійців. Усього на сайті вміщено 57 інформаційних матеріалів з олімпіад. Крім того, подана повна інформація про членів збірної команди України на олімпіаді в Ріо-де-Жанейро із зазначенням біографічних даних та спортивних досягнень.

Суттєво доповнюють цей літопис паралімпійського спорту інтерв'ю, коментарі, короткі нариси та ілюстрації. Додає зручності при дослідницькому опрацюванні матеріалів сайту система пошуку за датами та типами матеріалів¹¹.

Як джерело інформації для вивчення історії паралімпійського спорту розглядаємо сайт Національного олімпійського комітету України (НОК України), який на сьогодні є одним із найбільш інформативно насичених електронних ресурсів з висвітлення історії та проблем розвитку параолімпійського спорту в нашій країні. На ньому за останнє двадцятиріччя (2000–2020 рр.) розміщено велику кількість інформаційних матеріалів, в яких висвітлюються здобутки та проблеми паралімпійського спорту, заходи за участю паралімпійців. У публікаціях сайту паралімпійський спорт показується як складова частина спортивного життя українського суспільства та державної

¹⁰ Спорт осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]: <https://www.sport.gov.ua/index?category>

¹¹ Україна в зимових Паралімпійських іграх [Електронний ресурс]: <https://paralympic.org.ua/ua/paralimpijskij-ruh/paralimpijski-zimovi-igri/istoriya>

політики у галузі фізичної культури та спорту. Це засвідчує й позиція керівництва НОК України щодо підтримки паралімпійського руху¹².

Так, сайт повідомив, що у вересні 2012 р. президент НОК України С.Бубка, знайомлячись з умовами перебування українських паралімпійців у селищі XIV літніх Паралімпійських ігор у Лондоні, зазначив, що «олімпійський та паралімпійський рух – це одна велика сім'я. Ми разом щиро радіємо успіхам наших паралімпійців, які прославляють наш спорт та нашу країну»¹³.

На тому, що олімпійці й паралімпійці – єдина команда, наголосив президент НОК України С.Бубка в розміщеному на сайті вітанні «Олімпійський та паралімпійський рух завжди разом» з нагоди успішного виступу української паралімпійської збірної на XI Паралімпійських іграх у 2014 р.¹⁴ Очільник НОК України, за інформацією сайту, напередодні XV літніх Паралімпійських ігор 2016 р. зустрівся із збірною та президентом Національного комітету спорту інвалідів В.Сушкевичем, побажав команді вдалих стартів та переможних фінішів. Українська паралімпійська збірна була представлена 172 спортсменами¹⁵.

Темі спільної роботи олімпійських і паралімпійських організацій присвячений, зокрема, матеріал сайту «Олімпійський і паралімпійський рух в Україні тісно співпрацюють». У ньому йдеться про зустріч керівництва НОК України з делегацією Європейського паралімпійського комітету, що відбулася у січні 2009 р. На ній виконувачка обов'язків виконавчого директора НОК України Н.Коваленко зазначила, що Національний олімпійський комітет тісно співпрацює з Національним комітетом спорту інвалідів України. Окрім виплат спеціальних стипендій, паралімпійці активно долучаються до участі у всеукраїнських заходах НОК, а саме Олімпійському дні бігу, Олімпійському уроці, урочистій церемонії «Герої спортивного року», де є спеціальна номінація для спортсменів паралімпійців «Сильні духом»¹⁶.

Значну увагу сайт НОК України приділяє висвітленню паралімпійського спорту в регіонах. Наприклад, у листопаді 2006 р. сайт інформував користувачів про те, що на Одещині активно розвивається паралімпійський рух – проводяться щорічні акції, присвячені Всесвітньому дню інвалідів, організовуються вшанування переможців міжнародних змагань, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор. Спільно з обласним центром «Інваспорт» було проведено благодійну акцію «Від серця до серця». Мета заходу – збір коштів на придбання слухових апаратів дітям з вадами слуху та мови.

У полі зору редколегії сайту НОК України перебували також питання організаційного забезпечення розвитку паралімпійського спорту. Так, у травні 2004 р. повідомлялося про те, що 27 квітня відбулося засідання оргкомітету з підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських і Паралімпійських іграх. Виступаючи на засіданні, президент Національного комітету спорту інвалідів В.Сушкевич розповів, що до Паралімпійських ігор готуються 120 спортсменів із 9 видів спорту. Окрім того, він гостро поставив питання про проблему з житлом для наших паралімпійців¹⁷.

Не залишається поза увагою й інформація з регіонів. Серед регіональної хроніки – повідомлення про підтримку паралімпійського руху органами влади та місцевого самоврядування.

¹² Паралімпійський рух: Перелік ігор [Електронний ресурс]: <https://paralympic.org.ua/ua/paralimpijskij-ruh/paralimpijski-zimovi-igri/istoriya>

¹³ Сергій Бубка відвідав розташування українських паралімпійців у Лондоні [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/6472/>

¹⁴ Сергій Бубка: «Олімпійський та паралімпійський рух завжди разом» [Електронний ресурс]: <https://naiu.org.ua/sergij-bubka-olimpijskij-ta-paralimpijskij-ruk-h-zavzhdi-razom/>

¹⁵ Сергій Бубка зустрівся з Паралімпійською збірною України [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/13160/>

¹⁶ Олімпійський і паралімпійський рух в Україні тісно співпрацюють [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/5567/>

¹⁷ *Зражевська А.* Олімпійський спорт на Одещині [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/1376/>

У Харківській обласній державній адміністрації 27 травня 2003 р. проведено засідання організаційного комітету з підготовки та участі спортсменів Харківщини у XXVIII Олімпіаді та XII Паралімпійських іграх. Засідання провів голова оргкомітету очільник обласної державної адміністрації Є.Кушнар'ов. Запрошені на засідання керівники підприємств та організацій області підтримали звернення провідних спортсменів щодо участі в розвитку олімпійського та паралімпійського руху в регіоні шляхом залучення позабюджетних асигнувань на рахунки благодійного фонду «Спорт Харківщини» та обласного відділення НОК України¹⁸.

21 листопада 2008 р. датована інформація про розширене засідання виконкому Чернігівського обласного осередку НОК України, колеги відділу з питань фізичної культури та спорту обласної державної адміністрації, постійної комісії обласної ради з питань сім'ї, спорту й туризму. Засідання проходило під головуванням очільника Чернігівської обласної ради. На ньому було всебічно розглянуто підсумки участі спортсменів Чернігівщини в Паралімпійських іграх у Пекіні¹⁹.

Темі паралімпійського спорту приділяють увагу й інші українські електронні медіа. Зокрема інформація з історії становлення паралімпійського спорту в Україні періодично з'являється на мультимедійній платформі іномовлення Українського інформаційного агентства (Укрінформ). Розміщена 18 травня 2016 р. підбірка матеріалів під загальною назвою «Паралімпійці: у боротьбі за безмежні можливості» висвітлює історичні та інші аспекти українського паралімпійського руху²⁰.

Порушуючи злободенні проблеми розвитку паралімпійського спорту в Україні, автор підбірки наводить слова президента Національного комітету спорту інвалідів В.Сушкевича: «Пропрацювавши 16 років у парламенті, я можу сказати, що більшість законів, які були прийняті на захист прав людей з інвалідністю, – це заслуга наших паралімпійців. Кожною своєю перемогою вони впливали на те, щоб депутат, який, може, і не хотів голосувати за закон, що стосується соціальної підтримки людей з інвалідністю та їхніх прав, – усе-таки за нього голосував. Тож наш паралімпійський і дефлімпійський рух має величезний вплив і значення для всього загалу людей з інвалідністю: діток з інвалідністю, їхніх мам і так далі». На цій мультимедійній платформі висвітлюється участь українських паралімпійців у міжнародних та всеукраїнських змаганнях, розповідається про окремих спортсменів²¹.

Варто зазначити, що крім суто спортивних електронних медіа тема паралімпійського спорту присутня й у тематичних розділах загальноукраїнських засобів масової інформації. Як позитивний приклад можна розглядати розділ «Спорт» в електронній версії газети «День», що виходить п'ять разів на тиждень трьома мовами. Уміщені тут матеріали теж заслуговують на увагу дослідників як джерело інформації з історії паралімпійського руху в Україні. За матеріалами сайту можна з'ясувати деталі подій в історії паралімпійського спорту, отримати інформацію про учасників спортивних змагань різного часу та їхні здобутки, ознайомитися з наявними проблемами.

Наприклад, розміщений на сайті газети матеріал за 7 серпня 2008 р. інформує про збірну команду паралімпійців України, яка вирушала на XIII літні Паралімпійські ігри в Пекіні, її склад. Під час проведів спортсменів наголошувалося, що українські паралімпійці є прикладом для наслідування – завдяки своїй мужності, витримці, силі волі, наполегливості в досягненні мети²².

¹⁸ Інформація про роботу Харківського обласного відділення НОК України [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/2364/>

¹⁹ Спортивна Чернігівщина підбила підсумки [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/185/>

²⁰ Опанасенко О. Паралімпійці у боротьбі за безмежні можливості [Електронний ресурс]: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2019206-paralimpijci-u-borotbi-za-bezmezni-mozlivosti.html>

²¹ Засідання Оргкомітету [Електронний ресурс]: <http://noc-ukr.org/news/2319/>

²² Урбан О. 11 серпня спортсмени з обмеженими можливостями відправляться в Пекін [Електронний ресурс]: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayini/paralimpijivc-provodzhali-stoyachi>

В іншій публікації сайту за 12 березня 2013 р. ставилося питання про роль телебачення в інтеграції у суспільство людей з інвалідністю. Зазначалося, що на «Першому каналі» з метою привернення уваги глядачів до проблеми людей з інвалідністю започатковується програма «Життя на рівних», де розповідатимуть історії українців, які попри фізичні вади досягли успіху²³.

Особливості висвітлення паралімпійської тематики регіональними електронними медіа можна простежити на прикладі медіа-ресурсу з назвою «Перша електронна газета», що з'явився в інтернет-просторі у вересні 2013 р. у Кропивницькому (тоді ще Кіровограді). І хоч електронна газета не позиціонує себе як винятково спортивний ресурс, однак спортивна тематика (включно з паралімпійською) посідає в ній чільне місце²⁴.

Тільки впродовж 2016 р. в електронній газеті розміщено 12 матеріалів на паралімпійську тематику – інформації про участь паралімпійців області в міжнародних змаганнях, повідомлення про відзначення спортсменів-паралімпійців (присвоєння звань, вручення нагород, стипендій, виділення житла), нариси про відомих спортсменів, інтерв'ю з ними. Так, 26 лютого 2016 р. електронна газета розповіла про 24-річного бійця 3-го окремого полку спецпризначення, який, втративши обидві ноги й руку, став живим прикладом незламності духу українських воїнів. Він навчається на психолога і займається спортом²⁵.

Прикладом популяризації досягнень паралімпійців у контексті суспільного розвитку, зокрема історії регіону й освітнього закладу, є «Сторінка паралімпійця» на веб-сайті Черкаського державного технологічного університету, де представлено не тільки історію паралімпізму в Україні, а й досягнення випускника вишу – майстра спорту України міжнародного класу, чемпіона XV літніх Паралімпійських ігор із футболу (Ріо-де-Жанейро), багаторазового призера чемпіонатів світу та Європи й одного з авторів цієї статті Б.Кулинича.

Водночас провідні національні спортивні електронні медіа, на нашу думку, мають приділяти більше уваги досягненням і проблемам спорту для людей із фізичними обмеженнями. Так, проаналізовані спортивні електронні ЗМІ спеціалізуються переважно на висвітленні загальноспортивної тематики та в розрізі окремих видів спорту, у більшості ресурсів практично відсутня тематична рубрикація, присвячена інваспорту, інформація про паралімпійські змагання подається спорадично, вибірково.

Таким чином, у процесі дослідження з'ясовано, що започатковані в 1990-х рр. електронні медіа є дієвим засобом масової інформації і джерелом дослідження історії спорту, вони відіграють дедалі важливішу роль у висвітленні історії та популяризації паралімпійського руху в Україні. Паралімпійський спорт показується в них як складова частина спортивного життя українського суспільства та державної політики в галузі фізичної культури і спорту. Огляд інтернет-ресурсів щодо висвітлення ними паралімпійського спорту України та його історії, а також контент-аналіз опрацьованих матеріалів дає підстави для висновку про те, що за своїм змістом, системністю й достовірністю інформації вони мають суттєве значення як важливе джерело і своєрідний літопис зародження та розвитку паралімпійського спорту в Україні, становлять значний науковий інтерес для дослідників. Тому практика використання матеріалів електронних медіа при вивченні історії та становлення паралімпійського спорту в Україні (як й інших видів спорту), на наш погляд, заслуговує подальшого вдосконалення та розвитку.

²³ Лубчак В. Що може зробити ТБ, щоб інтегрувати у суспільство людей з інвалідністю? [Електронний ресурс]: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/na-pershomu-nacionalnomu-startuie-noviy-proekt-zhittya-na-rivnih>

²⁴ Перша електронна газета в Кіровограді [Електронний ресурс]: <https://gre4ka.info/suspilstvo/5745-persha-elektronna-hazeta-u-kirovohradi>

²⁵ Васильєв Д. Історія подвигу кіровоградського кіборга Вадима Довгорука [Електронний ресурс]: <https://persha.kr.ua/theme/67934-istoriya-podvigu-kirovograd-skogo-kiborga-vadima-dovgoruka-foto/>

REFERENCES

1. Artamonova, I.M. (2009). *Tendentsii stanovlennia ta perspektyvy rozvytku internet-zhurnalistyky v Ukraini*. Donetsk. [in Ukrainian].
2. Derepa, M.S. (2000). Osveshcheniye sporta invalidov v periodicheskoy pechati Ukrainy. *Olimpiyskiy sport i sport dlya vsekh: problemy zdorovia, rekreatsii, sportivnoy meditsyny i reabilitatsii: Mat. IV Mezhdunar. nauch. kongressa*, 601. Kiev. [in Russian].
3. Horova, S. (2011). Elektronna presa yak skladova komplektuvannia suchasnykh bibliotek. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V.I.Vernadskoho*, 32, 316–327. [in Ukrainian].
4. Hryshyna, T.A., & Rybakova, I.V. (2014). Sotsialno-psykhologichnyi vplyv internetu yak zasobu masovoi komunikatsii na formuvannia novoi informatsiinoi kultury osobystosti v Ukraini. *Dershava ta rebiony: Seriya «Humanitarni nauky»*, 1-2, 89–94. [in Ukrainian].
5. Husiev, A.V. (2016). *Istoriia ta funktsionalno-typolobichni osoblyvosti sportyvnoi mediakomunikatsii (Candidate's thesis)*. Dnipropetrovsk. [in Ukrainian].
6. Lubchak, V. (n. d.). Shcho mozhe zrobyty TB, shchob intehruvaty u suspilstvo liudei z invalidnistiu? Retrieved from <https://day.kyiv.ua/article/media/na-pershomu-nacionalnomu-startuie-noviy-proekt-zhittya-na-rivnih> [in Ukrainian].
7. Opanasenko, O. (n. d.). Paralimpiitsi u borotbi za bezmezni mozhlyvosti. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2019206-paralimpijci-u-borotbi-za-bezmezni-mozhlyvosti.html> [in Ukrainian].
8. Serhii Bubka: "Olimpiyskiy ta paralimpiyskiy rukh zavzhdy razom". (n. d.). Retrieved from <https://naiu.org.ua/sergij-bubka-olimpijskij-ta-paralimpijskij-ruk-h-zavzhdi-razom/> [in Ukrainian].
9. Vasyliiev, D. (n. d.). Istoriia podvyhu kirovohrads'koho kiborha Vadyma Dovhoruka. Retrieved from <https://persha.kr.ua/theme/67934-istoriya-podvygu-kirovohrads'kogo-kiborga-vadima-dovgoruka-foto/> [in Ukrainian].
10. Volobueiva, A., & Petryk, O. (2018). Osoblyvosti vysvidnennia kibersportu v elektronnykh sportyvnykh media. *Obraz*, 2(28), 69–77. [in Ukrainian].
11. Zrazhevska, A. (n. d.). Olimpiyskiy sport na Odeshchyni. Retrieved from <http://noc-ukr.org/news/1376/> [in Ukrainian].

Bohdan KULYNYCH

Postgraduate Student, Department of History and Culture of Ukraine,
H.Skovoroda University in Pereiaslav
(Pereiaslav, Ukraine), bkulynychiphone@icloud.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4961-9934>

Valentyn LAZURENKO

Doctor of Historical Sciences (Dr. Hab. in History), Professor,
Professor at the Department of History and Law,
Cherkasy State Technological University
(Cherkasy, Ukraine), v.lazurenko76@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4907-9966>

History of Ukrainian Paralympic Sports in Electronic Media: Level of Informativeness and Representativeness

Abstract. The article is devoted to the coverage of the history and formation of Paralympic sports in Ukraine in Ukrainian electronic sports media. **The purpose** is to find out the role of electronic sports media in covering the history and formation of Paralympic sports in Ukraine. **Scientific approaches:** methodological principles of system analysis and the method of content analysis are intelligence tools. **The scientific novelty** is determined by the involvement and development of a wide range of electronic resources of the sports press, which has allowed to determine the level of their informativeness and to draw conclusions about their importance as a source of information for studying the history of Paralympic sports. **The main results of the study.** According to the results of the analysis of Ukrainian electronic sports media, the authors note their growing role in studying the history and popularization of Paralympic movement in Ukraine. Launched in the 1990s, today electronic sports media have become an important source for research into this scientific problem. The authors have concluded that the topic of Paralympic sports occupies a significant place on the pages of sports websites, among which the sites of the National Olympic Committee of Ukraine and the National Committee of Sports for the Disabled of Ukraine, as well as others, including regional electronic resources, are distinguished by their thematic content. In the last decade, these media resources constantly contain information about Paralympic sports competitions, participation of Ukrainian Paralympians in the Olympic Games and international Paralympic competitions, and about Paralympic athletes and their achievements. State policy to support Paralympic movement and the problems of legislation in this area are reflected. It is concluded on the importance of online media as a historical source for the study of sports history for people with disabilities.

Keywords: Paralympic sports, sports press, history of sports, online media.